

Protocol ten behoeve van de aan assurance verwante opdracht voor de accountant voor de aanvraag tot vaststelling van de subsidie in het kader van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 voor grote ondernemingen voor de periode oktober, november, december2021 voor aanvragen tot subsidievaststelling van EUR 125.000 en hoger van ondernemers die niet controleplichtig zijn in het kader van artikel 2:393 BW

1. Uitgangspunten

1.1. Doelstelling

Dit protocol heeft als doel het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en de diepgang van de accountantswerkzaamheden op de door de aanvrager bij het ministerie van EZK in te dienen gegevens voor de 'Aanvraag tot vaststelling voor Tegemoetkoming Vaste Lasten voor Grote ondernemingen voor de periode oktober, november, december2021' (hierna: de aanvraag), zoals beschreven in de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 (26 juni 2020, Staatscourant 2020, 34295, laatstelijk gewijzigd bij de regeling van 17 december 2021, Staatscourant 2021, 50124).

De rapportage die resulteert uit de accountantswerkzaamheden die voortvloeien uit dit protocol wordt gezien als het nader vast te stellen product van een registeraccountant of accountant-administratieconsulent als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, volgens een door de minister ter beschikking gesteld model of een door de minister geaccepteerd document zoals bedoeld in artikel 2.5.22 lid 4 van bovengenoemde regeling.

1.2. Definities

- *Accountant*: een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- *Aanvrager*: een natuurlijke of rechtspersoon of diens gemachtigde aan wie namens EZK een subsidie is verstrekt op grond van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19.
- *Groep*: groep volgens regeling artikel 2.5.12 lid 1 van bovengenoemde regeling: twee of meer in Nederland gevestigde ondernemingen als bedoeld in artikel 5 van de Handelsregisterwet 2007, die met elkaar verbonden zijn doordat zij een van de banden, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de algemene de-minimisverordening, met elkaar onderhouden.
- *Omzet*: omzet volgens artikel 2.5.12 lid 1 en artikel 2.5.14 van bovengenoemde regeling

1.3. Wet- en regelgeving

Op het onderzoek van de gegevens is de volgende wet- en regelgeving van toepassing:

- De voorwaarden en verplichtingen die zijn opgenomen in de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 (verder: regeling).

2. Onderzoeksaanpak

De accountant voert zijn werkzaamheden uit volgens NBA Standaard 4416N 'Aan assurance verwante opdracht bij een Covid-19 gerelateerde subsidieregeling'.

Omdat sprake is van een aan assurance verwante opdracht, dient de accountant op basis van een professioneel-kritische instelling de aanvraag tot vaststelling samen te stellen in overeenstemming met de regeling, mede rekening houdend met de uit te voeren werkzaamheden zoals deze zijn beschreven in dit protocol. Er wordt geen assurance verstrekt aan de entiteit die de subsidieverantwoording indient, noch aan de subsidieverstrekker.

Indien er sprake is van (een vermoeden van) misbruik, oneigenlijk gebruik en/of fraude, dan dient de accountant nadere acties te ondernemen in lijn met de Standaard 4416N en overige wet- en regelgeving. Dit betekent dat de accountant indien hij misbruik of fraude tegenkomt, hier een melding van dient te maken bij de bevoegde instantie(s). Voor de Regeling zijn dit RVO en het Ministerie van EZK.

Algemene uitgangspunten voor de werkzaamheden van de accountant in lijn met Standaard 4416N:

- De accountant dient zelf de juiste periodes te hanteren of dit zo nodig door de subsidieontvanger te laten herstellen op het formulier 'Aanvraag tot vaststelling voor Tegemoetkoming Vaste Lasten voor grote ondernemingen voor de periode oktober, november, december2021'.
- De accountant dient vast te stellen dat de afgrenzing, classificatie en verantwoording van de omzet voor de subsidiabele periode volgens de regeling en consistent met de referentieperiode heeft plaatsgevonden.
- De accountant houdt rekening met risico's op fouten, misbruik en fraude bij de verantwoording van het omzetverlies en dient te evalueren welke hiermee samenhangende transacties en welke andere informatie aanleiding geven tot dergelijke risico's. De accountant dient alert te zijn op de mogelijk onvolledige aanlevering van informatie en documentatie.

De accountant belast met een aan assurance verwante opdracht dient zich er bewust van te zijn dat er omstandigheden kunnen zijn die ertoe leiden dat de aangeleverde informatie en documentatie onjuist en/of niet volledig is.

Voor inherente beperkingen met betrekking tot de AO/IB die samenhangen met de omzet geldt het volgende: Bij de organisaties waarvan gevraagd wordt om een aan assurance verwante opdracht zou het kunnen zijn dat de AO/IB met betrekking tot de volledigheid van de verantwoorde omzet,

gezien de relatief beperktere omvang van de onderneming, niet van voldoende niveau is en/of niet voldoende heeft gefunctioneerd. Bij deze organisaties wordt dit laatste echter ook niet gevraagd. Het niet voldoende aanwezig zijn of niet voldoende functioneren van procedures die samenhangen met de omzet hoeft derhalve geen gevolgen te hebben voor het kunnen afgeven van de samenstellingsverklaring. Benadrukt wordt dat de gebruikers, zijnde RVO en het ministerie van EZK, in dergelijke situaties wel van de accountant verwachten dat de accountant de omvang en diepgang van de (gegevensgerichte) werkzaamheden dan heeft uitgebreid, zoals beschreven in de Standaard 4416N.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden van de accountant volgt de accountant de onderzoekspunten die in bijlage 1 bij dit protocol zijn opgenomen.

3. Verslaglegging

Materialiteit is niet van toepassing voor de accountant die belast is met een aan assurance verwante opdracht, maar kan wel behulpzaam zijn bij de invulling van de diepgang van de werkzaamheden. De gebruikers van de rapportage en de aanvraag tot vaststelling gaan ervan uit dat indien de accountant aan assurance verwante opdracht heeft uitgevoerd, de accountant rekening heeft gehouden met de bevindingen die tijdens de werkzaamheden naar voren zijn gekomen en dat zo nodig herstelacties hebben plaatsgevonden. Verder dat de accountant is nagegaan dat de andere informatie in de vaststellingsaanvraag verenigbaar is met de kennis die en het begrip dat verkregen is uit de werkzaamheden van de accountant. Indien het genoemde in voorgaande niet het geval is, kan er ook geen samenstellingsverklaring verstrekt worden.

De accountant legt de uitkomsten van de werkzaamheden vast in een samenstellingsverklaring, zoals beschreven in de Standaard 4416N. In bijlage 2 is een voorbeeldmodel opgenomen van een samenstellingsverklaring.

4. Reviewbeleid

De minister van EZK (en de RVO die deze regeling in mandaat uitvoert) heeft als subsidieverstrekker te allen tijde de mogelijkheid een review uit te voeren of te laten uitvoeren bij de accountant belast met het onderzoek naar de informatie opgenomen in de aanvraag tot vaststelling teneinde na te gaan of het onderzoek met inachtneming van de relevante regelgeving van de NBA en dit accountantsprotocol is uitgevoerd. Deze reviews komen niet in de plaats van andere controles dan wel reviews uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer.

De accountant belast met het onderzoek en verantwoordelijk voor het verstrekken van het accountantsproduct bij de aanvraag tot vaststelling stemt er mee in dat de onderzoeksdossiers ten behoeve van bovengenoemde reviews integraal aan de reviewers ter inzage worden gegeven. Voorts zal de accountant, schriftelijk dan wel mondeling, alle gevraagde gegevens verstrekken die in het kader van voornoemde reviews worden opgevraagd. In dit kader wordt verwezen naar de bepalingen in hoofdstuk 6, paragraaf 1, van de Comptabiliteitswet 2016.

BIJLAGE 1:

Inleiding

Voor grote ondernemingen die niet controleplichtig zijn in het kader van artikel 2:393 BW met aanvragen tot vaststelling van EUR 125.000 en hoger voert de accountant met inachtneming van NBA Standaard 4416N en deze bijlage onderstaande werkzaamheden uit:

I. Groep van verbonden ondernemingen

I.1

Stel vast dat aan in de aanvraag opgenomen 'Lijst KvK nummers verbonden ondernemingen' met daarin de in Nederland gevestigde verbonden ondernemingen die tot de groep behoren, een onderbouwing door de aanvrager ten grondslag ligt en dat deze onderbouwing aansluit op genoemde lijst en op de door de aanvrager aan de accountant beschikbaar gestelde documentatie.

De accountant baseert zich op de door de aanvrager verstrekte documentatie en argumentatie, waaronder bijvoorbeeld de jaarrekening van het laatst afgesloten boekjaar van de aanvrager, de geconsolideerde jaarrekening van het laatst afgesloten boekjaar waar de aanvragende onderneming in betrokken is, de in het jaarverslag uiteengezette samenstelling van de groep, statuten van de rechtspersoon en het aandeelhoudersregister.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de accountant zich een oordeel vormt over de inhoud van de onderbouwing of het daarin gehanteerde groepsbegrip. De accountant stelt uitsluitend vast of er een onderbouwing aanwezig is.

II. Kwalificatie van de onderneming als grote onderneming

II.1

Stel conform de bepalingen van artikel 2.5.12 van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19, (waaronder Bijlage 1 van verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014), op basis van de verstrekte documentatie en argumentatie het volgende vast inzake de kwalificatie van de aanvrager als grote onderneming¹:

(1) het totale aantal werkzame personen van de aanvrager, de partnerondernemingen en de verbonden ondernemingen in Nederland en het buitenland ultimo het laatst afgesloten boekjaar is 250 of meer; en/of

(2) de totale netto-omzet van de aanvrager, de partnerondernemingen en de verbonden ondernemingen in Nederland en het buitenland over het laatst afgesloten boekjaar is meer dan €50 miljoen; en

(3) het totale balanstotaal ultimo het laatst afgesloten boekjaar van de aanvrager, de partnerondernemingen en de verbonden ondernemingen in Nederland en het buitenland is meer dan €43 miljoen.

De accountant baseert zich op de door de aanvrager verstrekte documentatie en argumentatie, waaronder bijvoorbeeld:

- de 'Lijst KvK nummers verbonden ondernemingen';
- de jaarrekening van het laatst afgesloten boekjaar van de aanvrager en de geconsolideerde jaarrekening van het laatst afgesloten boekjaar waar de aanvragende onderneming in betrokken is
- de door de aanvrager ingevulde SME self-assessment questionnaire conform de algemene groepsvrijstellingsverordening (verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014) zoals beschikbaar gesteld door de EU en digitaal te bereiken via RVO.nl (www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/subsidiespelregels/ministeries/ministerie-van-economische-zaken-en-klimaat/aanvraag-indienen/mkb-toets)
- de in het jaarverslag uiteengezette samenstelling van de groep, statuten van de rechtspersoon en het aandeelhoudersregister.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de accountant zich een oordeel vormt over de inhoud van de onderbouwing of de daarin gehanteerde begrippen. De accountant stelt uitsluitend vast of er een onderbouwing aanwezig is.

---

¹ Gedurende twee opeenvolgende boekjaren conform artikel 4 van Bijlage 1 van genoemde EU verordening.

III. Omzet in de subsidieperiode respectievelijk de referentieperiode
--

III.1

Stel vast dat de in de aanvraag opgegeven omzet voor de subsidieperiode aansluit op:

- (1) de financiële administratie van de aanvrager en de tot de groep behorende in Nederland gevestigde verbonden ondernemingen;**
- (2) de aan de aangiften omzetbelasting over de subsidieperiode ten grondslag liggende omzet betreffende de aanvrager en de tot de groep behorende in Nederland gevestigde verbonden ondernemingen.**

Eventuele aansluitverschillen dienen door de aanvrager te zijn toegelicht, fouten moeten gecorrigeerd worden.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de accountant zich een oordeel vormt over de inhoud van de onderbouwing of de aangiften omzetbelasting als zodanig. De accountant stelt uitsluitend vast of er een aansluiting en onderbouwing aanwezig is en dat deze aansluit op de in de aanvraag opgegeven omzet.

III.2

Stel vast dat de in de aanvraag opgegeven omzet voor de referentieperiode aansluit op:

- (1) de financiële administratie van de aanvrager en de tot de groep behorende in Nederland gevestigde verbonden ondernemingen;**
- (2) de aan de aangiften omzetbelasting over de referentieperiode ten grondslag liggende omzet betreffende de aanvrager en de tot de groep behorende in Nederland gevestigde verbonden ondernemingen.**

Eventuele aansluitverschillen dienen door de aanvrager te zijn toegelicht, fouten moeten gecorrigeerd worden.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de accountant zich een oordeel vormt over de inhoud van de onderbouwing of de aangiften omzetbelasting als zodanig. De accountant stelt uitsluitend vast of er een aansluiting en onderbouwing aanwezig is en dat deze aansluit op de in de aanvraag opgegeven omzet.

Bijlage 2:

SAMENSTELLINGSVERKLARING VAN DE ACCOUNTANT met betrekking tot het formulier 'Aanvraag tot vaststelling voor Tegemoetkoming Vaste Lasten voor grote ondernemingen voor de periode oktober, november, december 2021'

Aan: opdrachtgever en/of toezichthoudend orgaan

Wij hebben in het kader van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 de volgende elementen (hierna: 'de door ons samengestelde elementen') in het formulier 'Aanvraag tot vaststelling voor Tegemoetkoming Vaste Lasten voor grote ondernemingen voor de periode oktober, november, december 2021' inclusief de 'Lijst KvK nummers verbonden ondernemingen' (hierna: de aanvraag) d.d. ... van ... (naam entiteit) te ... (statutaire vestigingsplaats) samengesteld, op basis van de van [het management] gekregen informatie:

- omzet subsidieperiode <bedrag>
- omzet referentieperiode <bedrag>
- aantal medewerkers ultimo het laatst afgesloten boekjaar is 250 of meer (inclusief partnerondernemingen en verbonden ondernemingen in Nederland en buitenland) (d.d. xx-xx-xxxx / boekjaar eindigend op xx-xx-xxxx) <ja/nee>
- netto-omzet over het laatst afgesloten boekjaar is groter dan € 50 miljoen (inclusief partnerondernemingen en verbonden ondernemingen in Nederland en buitenland) (d.d. xx-xx-xxxx/ boekjaar eindigend op xx-xx-xxxx) <ja/nee>
- balanstotaal ultimo het laatst afgesloten boekjaar is groter dan € 43 miljoen (inclusief partnerondernemingen en verbonden ondernemingen in Nederland en buitenland) (d.d. xx-xx-xxxx/ boekjaar eindigend op xx-xx-xxxx) <ja/nee>

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4416N, 'Aan assurance verwante opdracht bij een COVID-19 gerelateerde subsidieregeling' en het 'Protocol ten behoeve van de aan assurance verwante opdracht voor de accountant voor de aanvraag tot vaststelling van de subsidie in het kader van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 voor grote ondernemingen voor de periode juli, augustus, september 2021 voor aanvragen tot subsidievaststelling van EUR 125.000 en hoger van ondernemers die niet controleplichtig zijn in het kader van artikel 2:393 BW' d.d. 21 december 2021 (verder: het protocol). Op grond van deze Standaard wordt van ons verwacht dat wij [het management] van [de entiteit] ondersteunen bij het opstellen van de aanvraag in overeenstemming met de artikel 2.5.22 lid 4 van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving en de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 toegepast.

Bij deze samenstellingsopdracht is [het management] van [naam entiteit] er verantwoordelijk voor dat de informatie juist en volledig is en voor de aanlevering van alle relevante informatie in

overeenstemming met de vereisten bij of krachtens de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19. Wij hebben onze samenstellingswerkzaamheden, aangevuld met de werkzaamheden zoals voorgeschreven in Standaard 4416N en het protocol, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat [het management] aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan.

Wij hebben geen assurance-opdracht uitgevoerd waardoor wij geen oordeel of conclusie verstrekken met betrekking tot de door ons samengestelde elementen in de aanvraag. De werkzaamheden uitgevoerd in het kader van deze samenstellingsopdracht zijn beperkter dan die uitgevoerd worden in het kader van een assurance-opdracht verricht in overeenstemming met de Nederlandse Standaarden voor assurance-opdrachten.

Bij het uitvoeren van deze samenstellingsopdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). De gebruikers van de aanvraag en onze verklaring mogen dan ook ervan uitgaan dat wij de samenstellingsopdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij betrouwbaar omgaan met de door [het management] verstrekte gegevens.

Als uit de door ons verrichte werkzaamheden in overeenstemming met Standaard 4416N en het protocol bevindingen naar voren zouden zijn gekomen waarmee geen rekening is gehouden in de aanvraag dan zouden wij deze samenstellingsverklaring niet hebben afgegeven.

Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de aanvraag nagegaan of de aanvraag overeenkwam met onze kennis van ... (naam entiteit) en ons begrip, verkregen vanuit onze werkzaamheden of anderszins.

Benadrukking van de beperking in gebruik en verspreidingskring

De aanvraag is opgesteld voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de Minister van Economische Zaken en Klimaat met als doel ... (naam entiteit) in staat te stellen te voldoen aan de voorwaarden van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19.

Hierdoor is de aanvraag tot vaststelling mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze samenstellingsverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor ... (naam entiteit), de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de Minister van Economische Zaken en Klimaat en dient niet te worden verspreid aan, of te worden gebruikt door anderen.

Plaats en datum

... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)